

Teremtő nő

Rabóczky Judit Rita kiállítása

CSORDÁS LAJOS

FUGA, 2018. I. 18. – II. 5.

Rabóczky Judit Rita: *A világ eredete*, 2017, vegyes technika, változó méretek

Fotó: Berényi Zsuzsa

Nem akarom a vaginával kezdeni. Nem akartam. És hát mégis. Mert Rabóczky Judit FUGA-beli kiállításán nem lehet félrenézni, nem észrevenni, eltekinteni úgymond. Új szobrain szinte provokálón ott világít vagy leplezetlenül kínálkozik ugyanis a szent, termő női közép. Maga a kiállítás címe, *A világ eredete* is erősen erre irányítja az értelmezést, azonnal beugrik Courbet festménye a realiztikusan ábrázolt női nemi szervről. De félrevinne, ha a nagy érdeklődést kiváltó tárlatot Rabóczky Judit vaginamonológiának értelmeznénk.

Ez a kiállítás talán ott kezdődött, hogy összetört a művész(nő) legkedvesebb tükre. Szilánkjaira potyogott vele minden benne őrzött pillantás, minden grimasz és póz is. Összetört a nő, aki a tükörben volt. És a művész tárgyat formált az élményből. A szilánkokból szoborként újraalkotta a nőt a tükörben. Ez a figura áll diadalmasan a kiállítótér szentélypontján, a fő helyen, mint valami női Oscar-szobor, egy csillogó bálvány, karba tett kézzel, stabil kisterpeszben, diadalmasan. Hatalmas árnyékot vet a falra, őt világítja a legerősebb lámpa, a testét beborító tükörszilánkok pedig teleszórják fénydarabkákkal a félhomályos teret, és ezzel össze is kötik a benne elhelyezett női szobortesteket. Az egész tér együtt érvényes. Ha a terem nem lenne L alakú, mindez egyértelműbben látszana. Végtere is, mindegyik ugyanaz a nő – a nő – a tükörből: ahogy hanyatt dől és felhúzza vagy fotelben ülve széttárja lábait, bukfenchezik, áldozatként függ, akrobataként (pontosabban artistaként) szárnyal a levegőben.

Aki találkozott Rabóczky Judit öt-hat évvel ezelőtti, eleven, színes kábelszobraival, fölfedezheti gesztusaikat az itteniekben is. A terem túlsó végén, a főalak ellenpontjaként például egy mélyen előrehajoló, lábai között hátranéző, kibújó alakot látunk, az *Önszület*, amely annak idején, emlékszem, elkészült kábeltől is. Hasonlóképp a *Lilith*nek nevezett, falra kapaszkodó szobor. A főfigura, a *Királynő* is létezett már egy korábbi drótmunkában. A régebbi alkotások legtöbbszörében azonban nem volt még ennyire egyértelmű neme. Legfeljebb sejteni lehetett. Most határozottan, sőt provokálóan: nők. Ez a legfőbb identitásuk. Rájuk került nemük pecsétje.

Hogy mi az oka ennek a nemi egyértelműsítésnek? Kerülném azokat a feltételezéseket, hogy esetleg a #metoo-hadjárat vagy valamilyen feminista aktualitás által kiváltott trendkövetés lenne az. Bár nyilván szerepük van az említett korjelenségeknek abban, hogy ennyire erős és látványos,

Rabóczy Judit Rita:
A világ eredete, 2017,
vegyes technika,
változó méretek

foto: Berényi Zsuzsa

összefoglalásszerű önreflexió került ki a fiatal szobrászról keze alól. De sokkal mélyebbre nyúlóak az előzmények, mindazok a formai, anyaghasználati kísérletek (útkeresések), amelyekkel a pályára lépése óta gyakran meglepett bennünket.

Újra találkozunk például munkáiban terrakotta hatású anyagokkal, ilyeneket csak alkotó korszaka kezdetén használt, hisz az utóbbi tíz évben fémmel dolgozott, vaslemezzel, dróttal, kábellel – többnyire újrahasznosított dolgokkal. Fém ezúttal nincs. A szobrok részben földhatású cementkeverékből és parketragasztó masszából készültek, a figurák egyénisége szerint. Az ősanya típusok inkább földszerű materiából. Például a főalak jobbján és balján kitárulkozó két ősasszony: a fotelben ülő figura mintha megtermékenyítésre váró fáraónő lenne, színes Nofertiti-szemekkel, a földön fekvő pedig talán egy profanizált világszülő.

Ahogy távolodunk a főalaktól, a figurák felemelkednek. A földközeli és nehézkes ősannyakkal ellenkező, flitteres, könnyű légtornászokká változnak, akikről nem lehet eldönteni, hogy megkötözve lógó áldozatok vagy artisták. De láthatóan modern nők. Végül pedig a – szintén a földön, sőt két lábbal a földön álló – visszatekintő *Őnszülő*, a művész allegóriája. Bár lényegében mindegyik az.

„A kilenc szobor drámai bátorsággal fogalmazza meg az ember(nő) megannyi arcát, félelmeit, odaadását, erejét, keccességét, vulgarizmusát” – írja Jerger Krisztina, a kiállítás kurátora a kísérőfüzetben, szabadon hagyva az értelmezési

lehetőségeket. „Politikusak ezek a művek, a szó eredeti értelmében, hisz a közösség ügyéről beszélnek. Hogy ha ezek nem közös kérdések, ha saját legbelső életünk, kínjaink, indulataink, révületeink, elhallgatásaink, bántásaink és bántódásaink, sértéseink és sérüléseink nem azok, akkor mi a közös?” – hangzott el Parti Nagy Lajos megnyitóbeszédében. És ideírnék még egy világító erejű idézetet Kemény Dávidtól is, e néhány sor felkerült a kiállítás falára, tehát részévé lett az alkotásnak: „...törött tükröd vagyok, úgy verem vissza a fényt, ahogy tartasz / ha bántasz, magad bántod, ha szeretsz, bennem megtalálsz”. Mindenki viszonyba kerül az alkotásokkal. Talán Gergye Krisztián ment a legmesszebbre a megnyitón előadott táncperformanszával, lényegében fizikailag nővé avatta őket.

Egy biztos, hogy fontos és összegző kiállítás ez Rabóczky Judit pályáján. Artisztikus figuráit, különös anyagait és technikáit új összefüggésbe állította, hogy leplezetlenül élénk álljon, és szavak nélkül ránk kiáltss: nő vagyok! Teremtő nő.

fotó: Berényi Zsuzsa

Rabóczky Judit Rita: *A világ eredete*, 2017, vegyes technika, változó méretek